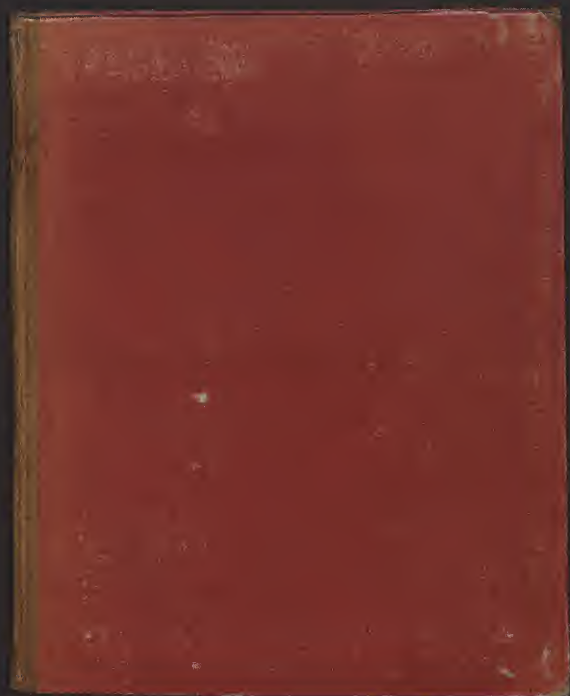
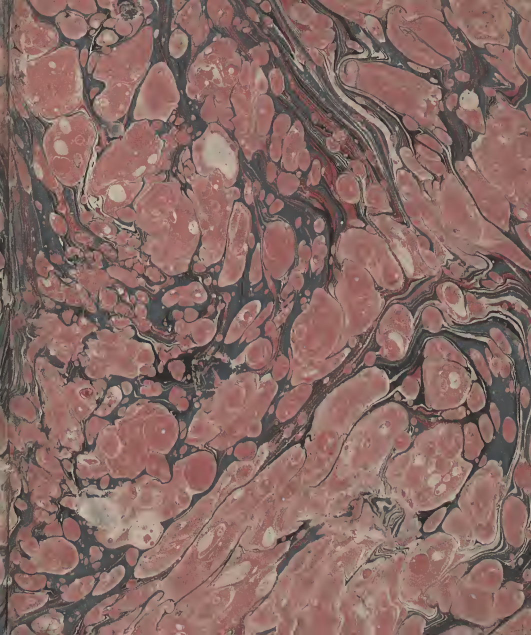

Joh: Henr: Schröder.

SAGAN

Af

ILLUGA GRYDAR

FÖSTRA.

Eller

Illuge Grydar

FOSTRES

HISTORIA.

Fordom på gammal Göthiska skrifwen/

Och nu på Swenska uttålkad

Af Landsbókasafn.

GUDMUND Olofsson

Reg: Translatore Linguæ Antiquæ.

* *

Tryckt i Upsala/ Åhr 1695.

I. CAPITVLE.

Uppbaf Sigurdar og Jllauga

A Kongur rjede fyrer Dämórko, er Hringur hiet, og war Skialldar Son, sonar Dags: þessi Skiölldur bardist wid Hermann, sem seigiri Sógu þeirra. Hringur Kongur war witur Madur og winsæl, og milldur af sie, og hinn mesti bardamadur. Hann atti Drottningu, er Sigridur hiet, og war dottir Wilhialms Kongs af Wallande, wid henni atti hann, Son er Sigurdur hiet, hann war allra manna fridastur, og best ad iþrottum buinn; hann war bljdur winum sinum, enn strjdur owinum. Swidi hefur kall nefndur werid, hann atti eitt Gardzhorn nærre Kongsriki; hann atti Kellingu þa, er Hilldur hiet, og wid henni þann Son, er Jllauge hiet; hann war mikill wexte, og sterkur at afle, og smur a alla leica: fader hans war Eallaudur Swide soknande.

Þeir Sigurdur Kongsson og Jllaugi lógdu; jafnnan leika saman; Sigurdur atti og marga adra leiksweina, og bar hann langt af þeim, hwad sem reyna skyllde; enn Jllauge wann hann

I. CAPITLET.

Om Sigurdz och Jllugæs Upphof.

N Konung är Ringer benämbd/ hwilken rådde öfwer Danmarck/ häs Fader war Skiölder Dagz son/ som slogz med Härman/ hwar om uthi theras Historia förmäles. Bemelte Konung Ring/ war en wijs man / mycket afhållen/ och gifmild/ såsom och en käcker Krigz-Hiälte. Han hade en Drottning/ som heet Sigrid/ Konung Wilhälms Dotter af Walland/ med henne aflade han en Son wid Nampn Sigurd/ hwilken war en mycket wacker Man och wäl öfwad uti alla Krigzkonster; Han war mild och liuflig emot sina Wänner/ men hård och grym emot sina Owänner. En Gubbe är Swide benämd/ hwilken bodde på en liten Gård/ intet långt ifrån Konungens Sätegård/ han hade en gammal hustru/ som heet Hilder/ och med henne en Son/ wid nampn Jlluge/ hwilken war stoor til wäxten/ starck til sina Krafter och wijser uti allahanda Lekar; Hans Fader war kallad Swide Slagzkämpe. Sigurd Konungens Son och thenna Jlluge lekte esomofftast tilhopa; hade och Sigurd ther jemte många andra Lekebröder/ hwilka alla han öfwergick/ i hwad the sins emillan försökte/ men doch öfwerwant Jlluge honom alt

A 2 stadige;

hann jafnann; og sva kom, at Þeir Kongsson ok Jllauge svoruſt Foſtbrædralag, og skylldi hwór annars hefna, ef Þeir wárè med Wopnum wegner; wókwudu Þeir sier sidann Blod, og lietu renna ſamann; og war nu allkiart Þeirra a millè.

II. CAP.

Fra Jllauga og Simlódu ambatt.

Biórn hiet madur, hann war Radgiafi Kongs, honum war allt illa gefit, Þat sem honum war ſialfradt; han war lyginn og limskur, enn ej ad ſydur war hann hinn meſte Bardagamadur, og wardi land Kongs fyrir wikingum, og Þwi mat Kongur hann mikils. Biórn öfundade Þad miög at Jllaugi war swa kiar Kongsſynè, og swa kom, at hann rægdi Jllauga wid Þa fegda, og ſagde hann wera otruann Kongsſyni. Kongur hlydde a Þetta, en Sigurdur trudi Þwij ecki; fer nu ſwa framm um nockra tjma, ad Sigurdur er heima hia fódur ſinum, i mikillri sæmd og wirdingu.

Eirn tjma bad Sigurdur fódur ſinn at fa ſier Skip og ſeigiſt wilia ur Lande, at afla ſier,

ſtadigt; och kom ſå wide på ſidſtone, att Jlluge och Sigurd bleſwo ſworne Stallbröder, med ſådant willkor, att then ena ſkulle hämpna then andras Död, ſå frampt the bleſwo med Wärjor ihjälſlagne; Sedan öpnade the ſina ådrar och låto Bloden ſammanrinna; blef altſå en tiär Wänſkap them emillan.

II. CAP.

Om Jllnge, och then Trälinnan Simlögd.

En Man är Biörn benämd, han war Konungens Rådgifware, en mycket elak Menniſkia uthi all ting, ſom han ſielfwer rådde, warandes han både lögnachtiger och falſker, men icke theß mindre war han en täcker Slagzkämpe, och förſwarade Konungens Land för Siöröſware, hwarföre och Konungen höll honom uthi ſtor wördnad. Biörn afwundandes mycket ther utöfwer, att Jlluger blef af Konungens Son ſå mycket afhållen; och kom ſå wide på ſidſtone, att han baktalade Jlluge hos Konungen och hans Son, föregifwandes det han. Konungen otrogen wore. Konungen hörde therpå, men Siggurd trodde thet intet. Led nu ſå någon tijd, att Siggurd war hemma hoos ſin Fader, uthi ſtor åhra och härligheet.

En gång bad Siggurd ſin Fader, att låta ſig få Skepp och Männ, föregifwandes att han wille reſa bort af

sier, siar og frægdar. Kongur sagde at þad skylldi a Manadar fresti buit, og Biórn skal fara med þier, enn Jllaugi wil eg heima sie. Sigurdur mælti; ad wisu wil, eg Jllauni fari: enn Kongur seigir Biórn skylldi fylgia honum, þwi hann er hworiom Kappa meiri, og bilar alldrei i Stridi, og hann mun þier reynast hollur og trur, ljka sem hann hefur mier werit, seigir Kongur, og skilia þier swa tal sitt. Eptir þetta geingur Kongsson til Swida, og seigir Hillde tal þeirra fegda. Hun seigir Son sinn ungann, og ei færann til Bardaga, og þar med oreyndann; willda eg og ei helldur, seigir hun, at Biórn brigde honum um þad at hann þyrde ei at beriast med þier i orustum. Likur Hildur swa tali sinu, enn Kongsson for heim til Hallar, og er miog ogladur.

Ambát su war hia Hillde, er Simlaud hiet, hun war fiólkunnug, og hin mesta Olldrjda (Kwälldrjda) hun hafdi margam mann illa leikit. Hilldur kemur ad mali wid Jllauga, og bidur han sækia Pali i Selit, er fadir hans liet þar eptir,

af Landet/ till att skaffa sig Gods och Egodelar/ och inlägga Berôm. Konungen swarade/ det skulle innan en Månads förlopp bestålt blifwa. Och skall Biörn fara med tig/ sade han/ Men jag will att Jlluge skall här hemma blifwa. Sigurder sade: wisserligen wille jag att Jlluge skulle resa med. Men Konungen swarade att Biörn skulle ändteligen följa honom/ thy han wore både starkare och wijgare/ än som någon annan Stridzhielte/ och sloge aldrig feelt i Krijg/ och lärer han/ sade Konungen/ än ytterligare rönas tig hull och trogen/ lijka som han hafwer mig warit/ och ther med slöte the sitt samtal. Therefter gick Konungens Son till Swide/ och berättade för hans hustru Hild/ alt hwad han med sin Fader tå talat hade. Hon sade att hennes Son wore alt för unger och ofôrmögen att gifwa sig uthi Strid/ såsom och ther till med oförsökter. Wille jag och icke häller/ sade hon/ att Biörn skulle förwijta honom/ thet han intet skulle thöras att slåß och föllja tig uthi Krig. Slöt Hilder således sitt tal; Men Konungens Son gick hem till Konunga Sahlen igen/ och war här utöfwer mycket mißlynter.

Hild hade en Trälinna widh nampn Simlöd/ hwilken war mycket trolldoms full/ och en arg Mara/ eller Trällpacka/ i synnerheet om afftonen och nätterne/ hafwandes hon män-

eptir, han jatar þwi. þad war ſyd dag er Jllaugi for himann. hann for hart og kom til Seliannar og fann Pallin, þa war dymmt af Nott, og fer þo Jllaugi fra ſelinu, og ſem hann war ſkamt kominn, war hlaupit a bak honum ſwa hart, ad Hælarner komu framm a, Bringuna: þetta kwikindè háfdi wónd i hendi, og bardi Jllauga med, og war þetta Simlód. Jllaugi geingur ei ad Sjdur, og bar flagd þetta langa leid, þar til hann kom ad einum ſteini: hann keirir flagdit þa nidur wid ſteininn ſwa hart, ad hrygurinn brotnadi, og liet hun ſwa lif ſitt: Lietti Jllaugè ei ſinnè Ferd fyrr enn hann kom heim. Hilldur Moder hans war þa bljd, og mælti: hafa nockud nylendur giórſt i fred þinnè, frændè, ſeigir hun? eda fanſtu Pallinn, ſem eg wjſadi þier a? Ja ſeigir Jllaugi. Hun mællte; fanſtu nockud ſtulku mjna, ſem eg ſendì ad afla mier elldiwidar? Jllauge mællti; walja ætla eg werre Stulka finniſt, þwiat hun reid mier, enn at

många Menniſkior illa handterat. Hilld talte til Illuge och bad honom gå att hemta en Järnſkyffel eller Spada ifrån Ladugården/ ſom hans Fader hade ther qwarlemnat. Han jakade ther till. Illuge gick hemann ifrån ſent om affronen/ och ſkyndade ſig mycket/ kom han alſå till Ladugården/ fant Järnſkyffelen/ och war tå mörka natten påkommen. Doch gick Illuge ifrån Ladugården/ och ſom han war litet ſtycke wägs kommen/ kom ther en/ ſom ſprang bak till på hans Skulldror/ ſå hårt att hälarna kommo fram på Bröſtet. Thetta Spöke hade en qwaſt i handen/ och ſlog Illuge ther med/ och war thetta Siulód. Men icke theß mindre gick Illuger ſort och bar thenna Trållpackan ett långt ſtycke wägs/ in till theß han kom till en Steen/ och ſlog han detta Spöket neder på Stenen ſå hårdt/ att Ryggen gick ſönder/ och alſå miſte hon ſitt Lijf. Illuge ſtannade intet på wägen/ för än han kom hem igen. Hans Moder Hild war thå blid/ och frågade: hafwer något nytt ſig tilldragit på thenna tin wäg/ eller fann tu Järnſkyffelen/ ſom jag ſände tig effter? Illuge ſwarade ja. Hon ſade hafwer tu elliest mött min pijga/ hwilken jag ſände bort att ſkaffa mig wed/ till att lägga på Elden? Illuge ſwarade: knapt tror jag/ att en wärre pijga ſkulle finnas/ ty hon red på mig/

at lyktum braut eg i henne hryggmu wid ſtein, og liet hun ſwa lif ſitt. Hildur kwad hann mætti wera i ſendiferdum, og wil eg at þu þionir Sigurde Kongsſyne, og fylgir honum i wikingu. Illaugi jatar þwi bijdlega, og gladdiſt wid þad, og geingur inn med Modur ſinni, og ſwaf atumm Nottina.

At Morgni byſt Illaugi heim til Kongshallar, þa Kongur er at Dagwerdi; hann geingur fyrir Kong, og kwadi hann; enn Kongur tok honum wel. Enn er Sigurdur ſä hann, fagnade hann honum forkunar wel, og bidur hann ſitia hia ſier. Illaugi giórir ſwa, og ſer nu ſwa framm nockra daga, at Sigurdur er heima hia fodur ſinum, og Illaugè.

mig/ men på ſlyſcone bröt jag hennes Rygg ſönder/ emot en Steen/ ſå att hon måſte ther Lijfwet tillſätta. Tå ſade Hild/ hon kunde wål bruka till att ſticka bort/ och will jag/ ſade hon/ att tu tienar Sigurd Konungens Son/ och föllier honom uthi hårjande. Illuge jakade willuge ther till/ och blef glad ther wid/ gångandes ſedan inn med ſin Moder/ och ſåf then Natten öfwer.

Om Morgonen giorde Illuge ſig reſefärdig/ och kom till Konungens Gård/ then tiden Konungen ſatt och åth Frukoſt. Han gick för Konungen och hälſade på honom/ och tog Konungen wäl emot hans hälſning; Men ſå ſnart Sigurd ſåg honom/ undfägnade han honom öfwermåtton wäl/ och bad honom ſitta nähr ſig; Illuge giorde ſå. Och ledo nu ſåledes några Dagar förbij/ att Sigurd war hemma hos ſin Fader/ tillijka med Illuge.

III. CAP.

Hernadur Sigurdar og Illauga.

Nu kemur ſa timi, ad Skip Sigurdar eru buinn, hallda þeir ſidann fra Lande, og war þar þa radit, at Biórn og Illaugi skylldu badir fara. Sigla þeir nu til Orkneya, og Skotlands, og miklar arafir giordu þeir hworut veggium, og ſa

III. CAP.

Om Sigurds och Illuges Härjande.

Nu ſå ſnart then tiden kom/ att Sigurds Skepp woro aldeles färdige/ lade the frånlandet/ och blef thet tå ſluter/ att the bägge twå/ Biörn och Illuge ſkulle föllia med honom. The ſeglade förſt till Orkeöar och Skåttland/ och öfwade ther bägge ſtädes ſtort hårjande/ bekommandes en

ſa nu of fiar. Hwórgiì lógdu þeir kar til, at þeir hefdi ei Sigur, og war allt ſolk, wid þa hrædt. At hauſte will Sigurdur heim hallda, rak þa a tyrer þeim ſtorm mikinn og þa Skipit at ganga mikit, rekur þa Nordur i haf, hérdir nu a ſeglit, ſwa hiellt wid ris, tekur nu hwórt band at ſlitna, enn þeir ſia hwórgi til landa, ſiorinn tekur ad okyrraſt, ſwa ſior rann inn á bædi bord; enn ſwa woru hrauſter allir Menn a þeſſu Skipe, at einginn talade ædru ord. Skipit tekur nu mióg at leka, og ſtanda aller i auſtre, atta dægur; rekur þa langt Nordur i haf, i þa wjk, er Gandwjk hiet, þeir binda þa Seglinn med ſterkum bóndum, og ſa nu ſtor afóll, ſwa la wid Skipbrote, fleſtir woru þa moder. Þwi næſt ſia þeir land, þat war ljkt Biórgum, Sidann rak upp Skipit i eina wjk, og hielldu þeir þwj heilu, og Mónnum ſinum. Kongsſon ſeigur, at þeir skule þar bjda byriar. fleſter hanns Menn woru þa at þrotum komnir af erwide; þeim war og ſwa kallt, at þeim þotti dauda ſynt. Sigurdur Kongsſon bar ſig wel. Þeir willdu giarnann na Elldi, og feingu ei. Biórn tok þa til

en ſtor Seger och öfwerflödige Rijdomar. Aldrig lade the någorſtädes ther til / att the icke finge öfwerhanden; Hwarföre alt Folck blef wid theras ankomſt förſkräckt. Om Hösten wille Sigurd hålla hem igen; Men tå öfwerkom them ett ſtort Stormwäder / att Skieppet begynte gå mycket fort; blefwo the altſå af Wädret norr uth i Hafwet drifne; och bläſte Winden ſå hårdt i Seglen / att Skitppet hade ſå når gått omkull: begynte tå hwart och ett Rep att gå ſönder; Men the ſåge ingeſtädes Land för ſig. Siden begynte med ſå ſtora Wågar bruſa / att han ſlog in på bägge ſijdor i Skieppet. Men alle the Män / ſom bemelte Skepp förde / woro ſå ſtarka och käcke / att ingen ibland them låt något fruchtans eller Råddhågas ord komma uhr ſin Munn. Sedan begynte Seppet läka / och måſte alla hålla på att uthöſa Watnet uti åtta dygn. Blefwo the altſå wäderdrifne långt norr uth i Hafwet / inn uthi then Wijk / ſom Gandwijk heet: tå togo the Seglen neder och bundo them faſt med ſtarka Tåg / måſte the i medlertijd många ſtora Swallwågars infall uthſtå / ſå Skeppet hade ſå når gått ſönder: warandes tå ſtörſta delen af Folket mycket tröttc och uthmattade. Liten tiid ther effter ſågo the Land / hwilket alt war ſom Bärg och Klippor til at ſee; och blef Steppet ſedan af Wädret drifwit in uthi en

til ad kala mióg, og adra Menn Sigurdar. Þa mælti Biórn: Þu Jllaugi, ſeigir hann, skallt roa yferumm fiard Þennnann, og leyta ad Ellde; og finnir Þu hann eigi, skal eg rada fyrir hófdi Þjnu; enn ef Þu finnur hann, skalltu eiga Hring Þenna, er eg helld a. Jllauge mællte, wiſt skal eg ei wedia hófdè minu wid Þig Biórn, enn giarnann, skal eg ad Ellds leyta, ef worum Mónnum, mætti gagn at werda: og rær Jllaugi nu eirn ſammann fra ſinum Mónnum.

en Wiſt / war ther än tå helt / och all theras Manſkaap wid Lijfwet. Konungens Son ſade / att the ſkulle ther wänta effter god Wind. Störſte delen af hans män woro tå alldeles uthråttade / för thet ſwåra utſtånde Arbetet ſkull: bleſwo the ſedan ſå kalle och fruſne / att de tycktes ſee Tåden för handen; Men Sigurd Konungens Son höll ſig wäl: The wille gierna haſwa Eld / men kunde doch honom intet bekomma. Tå begynte Biórn att witſwa mycket kall och fruſin / ſå wäll ſom the andra Sigurds männ; hwarföre och Biörn ſade: Tu Jlluge ſkall roo öſwer thenna fiärden / och ſöka effter Eld åt oß / och ther ſom tu honom intet bekommer / ſkall jag råda om titt Huſwud / men om tu förmår att ſkaffa oß Elden / ſkall tu bekomma thenna Ring till Egendom ſom jag nu håller i Handen. Jlluge ſwarade: Sannerligen ſkall jag intet ſättia mitt Huſwud i wad för tig Biörn; Men icke theß mindre ſkall jag gjärna ſöka effter Elden / ther ſom ellieſt thet kunde wära män något till nytta lända. Och altſå rodde Jlluge allena iſrån ſina medföljare.

IV. Cap.

Frå Jllauga og Gryde.

Hellir eirn ſtod ódrumeiginn fiardarins, og ried fyrir honum Trollkona ſu, er Grydur hiet, hun war hid meſta Troll. Jllaugi kemur nu at Landi, og feſtir bat ſinn, geingur ſidanu a land upp, og kemur i Hellirinn, Þa war komid at kwollde

Hann

IV. Cap.

Om Jllnge och Gryder.

På andra ſijdan om thenna fiärden war en Bärgskula / öſwer hwilken rådde en Trållkona / ſom heet Gryder; hon war ett thet argeſta Troll; Jlluge kom nu til Lands / giorde ſin Båät faſt / gick ſedan up på Landet / och kom til bemälte Bärgskula; war tå lidit in emoot afftonen.

B

Tå

Hann heyrir þa hart stigit til Jardar, og kemur Grydur heim, hun frietter hann ad Nafne; enn hann kwadst Jllaugi hieta. Honum þotte sem Hagl og Hrid stæde ur Nosum hennar, enn snorinn hieck ofan i Munninn: Hun hafdi Skegg mikit, og sköllött höfud, med skryngilegum Bunadi. Hennar hendur woru sem Arnarklær og badar brendar; Enn sa stackur sem hun war i tok ej leingra enn a lendar a bake, enn allt a Tær i fyrir, Augu hennar woru græn, og Enni Helblatt, enn Eyrum fiellu umm wangana (hwór will hana frida kalla?) Jllaugi kwedst wilia sækia Elld til hennar. Grydur mælti: aungwann Elld fær þu hier, nema þu mælir adur þriu sannmæli, og ef þu giórir þetta skiött, skalltu liggia hia duttur minni i Nott. Enn ef þu willt ei þiggia þennann kost, þa hirdi eg ei þo Biórn tali til daud. Jllaugi seigist þetta wilia. Eptir þetta geingur framm ein Kona, swa frjd, at Jllaugi þykist aungwa sljka sied hafa, og þegar felldi hann mikla ast til hennar, hun war hliod og tamalug; Jllaugi tok þa til mals: mier mun mal at mæla sannyrdinn. Hellir þinn er swa har og breidur,

Tå hörde han att thet trampade hårdt på Marken/ och kom Gryder tå hem. Hon frågade honom hwad han hete? han swarade sitt nampn wara Illuge. Honom tyckte som Hagel och uhrwäder fråste uhr hennes Nåsa/ men snoren hängde alt neder uthi Munnen. Hon hade ett stort Skägg och skallugt Hufwud/ med förskräckelig och mycket sälsam klädebenad. Hennes händer såge uth lijka som Örneklor/ warandes bägge twå swedne och brände. Men then Mantelen hon war klädd uthi/ räkte intet långre än neder på länderna bak till/ men framanföre alt neder till Täerna. Hennes ögon woro grön/ och pannan lijk blå/ men Öronen betäkte både Kinnbenen (hwilken will nu säja/ att hon skall till anseendet hafwa warit wacker?) Illuge sade att han wille hempta Eld hoos henne. Gryder sade/ ingen Eld får tu här/ med mindre tu säjer tree sanfärdiga Ord/ hwilkom ingen kan emotsäja. Och ther som tu thet kan strax giöra/ skall tu liggia hos min dotter i natt. Men ther som tu thetta willkor ey anamma wille/ så skiöter tag inter ther om/ att Biörn fryser ihjäl. Illuge sade att han thetta willkoret emottaga wille. Ther efter gick fram en Qwinsperson/ hwilken war så dählig/ att Illuge tyckte/ det han aldrig hennes maka sedt hade/ och i samma stunden fick han Kärlek til henne; Men

at eg hefi aungvann sied hærre, eda sterkare; swa er og Nef þitt mikit, at alldrej hef eg sied þwilikt ferljkan, þu er og swa swórt, at fagurt er golfit hia þier, og aungwa hefi eg sied amattar legri (amattlegri) enn þig. wjst er dotter þjn fegre, og yckar hefi eg sied mestann mun, og swa munu æ seigia þeir sem ycker sia. Grydur mællti; wist er þat, at þu willt ei mig lofa, nie mier hæla, enn ecke ljst þier swa illa a mig, sem þu lætur; og þad þyker mier rad, at þu gangir i sæng hia dottur minni i Nott, og leikir hwad þig lystir; þvi þier ljst betur a hana enn mig, og nu mun skiott werda at fara, seigir Grydur, og þarf ei epter lysingum at bida leingur. Jllaugi seigir, swa skal wera, geingur hann þa at Hwjlunni, og kastar klædum, en Kerling þionar dottur sinni til sængur, og eru þau þa i einni hwjlu bædi; snyst Jllaugi þa at henni, og giórir sig bljdann, enn hun synir aungwa bljdu af sier. þrjfur Grydur þa i Har hans og kippir honum framm a stokenn, enn annari hendi brá hun bitru Saxi, og reiddi ad hófde Jllauga: enn Jllage la kyrr, og hrærde ecki a sier. Grydur mæll.

hon war- wyslachtig och fåtallig. Tå sade Jllnge; thet lårer wara tijd för mig/ att såja thet som sant är: och är thet altså först att såja/ att tin Bårgzklippa är så hög och wijd/ att iag hafwer ingen annan högre/ större eller starckare sedt. För thet andra är tin näsa så stor/ att aldrig hafwer iag i mina dagar sedt så förskräckelig wanskapnad. Tu sielf är och så swart till anseendet/ att Golfwet är mycket fågrare än som tu äst/ altså hafwer iag ingen styggare eller Trälinno likare sedt/ än som tu äst. Och i sanning att såja/ tå är tin Dotter mycket wackrare; och på Eder hafwer iag sedt stor olijkhet till fågringen/ sampt allsktöns åthåfwor; Hwilket och alla the som eder bägge see / lära altstadigt bejaka. Gryder sade: wist är thet sant/ att tu wilt intet beröinma migh mycket med titt tabl; Men doch lårer iag intet så illa see uth för tig/ som tu före måler. Altså tyckes mig thet båsta Rådet wara/ att tu lägger tig nu i säng hos min dotter i natt/ och leker med henne som tig sielf bäst behagar/ effter som tu hafwer bättre öga på henne än som på mig: och måste wij nu fort dermed skynda/ sade Gryder; ty thet behöfwas intet/ att man långer fördröjer effter lysningarne. Jlluge swarade: Thet skall så skie/ gick han altså till sängen och afklädde sig; Men Kåringen tiente sin dotter til sängs; och lågo the altså bägge i säng. Sedan wän-

mællti: heyr þu wonde Herjans son, hugder þu eg munde þola þier þad, þu blygdadir dottur mjna? ney, sagdi hun, þu skallt fâ dauda i stad. Jllaugi mællti: mitt Hiarta hefur alldrei enn nu hrædt ordit; og þvi hef eg hingad farid, at Orlauginn hafa so tyrer ætlat; einginn deyr optar enn eitt sinn, og hrædest eigi ognir þjnar: wid þessi ordkastar Grydur honum upp aptur i sængina; snyr hann þegar at Brude sinni, og war allkatur. Og er hann war sem bljdastur wid Meyna, wefur Grydur hari hans um hónd sier, og kippir honum framm a stockinn, og lætur rjda saxit allt ad halse honoum: diarfur ertu at þu skammar dottur mina, seigir hun, og skalltu fa dauda i stad. Jllaugi seigir: ecki hrædest eg dauda minn. Hun mællte þa hlæande, med micklum ogange; aungwan hef eg sljkann sied, at ecki hrædest dauda sinn, og er nu mal at sofa, og sofit i nadum. Jllaugi snyst nu ad konu sinni, og er nu sem bljdastur wid hana. Grydur hleypur nu ad sænginni, og kippir honum framm a stockinn, og reidir saxit mióg hatt, og war hun þa ei fryniteg, for allt

wände Jlluge sig til Jomfrun / görandes sig mycket mild och kortwillig emot henne; men hon wijste inga kärleks åthäfwor ther emot. J ther samma tog Gryder honom i håret / och drog honom med then ena handen fram på sängestocken / men med then andra lyffte hon upp ett skarpt stackot Slagzswärd / låtandes som hon ther med wille hugga Hufwudet af Jllauga / men han låg stilla och rörde sig intet. Gryder sade: Hör tu / din elake Odins Son / trodde tu / iag skulle lijda thet / att tu skulle skämma min dotter? Ney ingalunda sade hon; utan tu skalt nu heller här på stunden dö. Jlluge sade: mitt Hierta hafwer ännu aldrig förskräckt blifwit: och therföre hafwer iag hijt dragit / att Ödet hafwer så förordnat; Tyingen dör mer än som en gång / och blifwer iag altså intet rädder för titt hotande eller förskräckeliga åthäfwor. Wid thetta talet kastade Gryder honom upp i sängen igen och wände han sig tå genast till sin Brud / warandes mycket lustig. Men när som han wille leka med Jomfrun som allerbäst / slog Gryder hans här om sin hand / och drog honom fram på sängstocken igen / upplyftandes sitt stackota Slagzswärd / hwilket hon låt alt in till hans hals nedergå / såjandes: Tu äst mycketdristig / att tu skämmer min dotter / hwarföre tu skalt nu genast döö. Jllauge swarade: för min död är iag intet rädder. Tå sade Gryder skrattand es

allt ſem fyrr, at Illhugi liggur kyrr. Grydur mællti: ecki ertu ſem adrir menn, þvi þinar ædar ſkialfa hworgi: Nu ſkalltu þiggia lif af mier, og gief eg þier dottur mina, er Hilldur heitet, og fæ eg þier alldrei fullaunat þinn welgiórning; þwi at þu hefur komit mier ur miklum alógum, þwi med ſlikum hætti, heſe eg margann mann myrdt, og hafa þeir æ hrædſt mitt oſurlega ſax. Sextan menn waska hefi eg drepit med þeſſum hætti, med mjnu ſaxi, og er ſljkt ei kwennawerk, nu mun eg ſeigia þier æfiſógu mina.

tandes med ſtora olåter: aldrig hafwer jag ännu någon ſådan ſedt / ſom för ſin egen död intet förſkräcktas: är nu altſå tijd till att ſåfwa; och ſåfwen för then ſkull i frid. Illuge wände ſig nu till ſin huſtru / warandes nu ſom kåraſt emot henne. I thet ſam̃a ſprång Gryder till ſängen tredie gången / tog honom i Luggen / och drog honom fram på ſängſtocken / upplyfftandes ſitt breda Slagzſwärd mycket högt / och war hon tå intet deyelig eller blijd till att ſee; gick alt ſom tillförne / att Illuge låg ſtilla. Gryder ſade: Tu äſt intet / ſom andra Menniſkior; ty tina ådror röras intet för Räddhoga ſkull. altſå ſkall tu nu få behålla titt lijf för mig / och gifwer jag tig ther jempte min dotter / ſom Hilder heter: förmår jag doch aldrig tig tillfylleſt betala thenna tin wälgierning / effter ſom tu hafwer nu ſå lagat / att min förriga hambn återwänder (ſå att jag är nu igen Menniſkom lijk blefwen / och frij ifrån det mig pålagde trollerije) ty på ſådant ſätt hafwer jag många menniſkior mördat; Hwilka alla för ſin död hafwa förſkräkte blifwit / när ſom jag mitt ſtackota ſkarpa ſlagzſwärd uplyfft hafwer. Sexton ſtarka och käcka karlar hafwer jag med thetta mitt breda ſwärd af daga tagit; och är ſådant doch intet Qwinfolcks ärbåſwor / men nu ſkall jag förtälla för tig min Lijſz Hiſtoria.

V. CAP.

Grydur ſeigir Afle-Sogu ſina.

Köngur ſa riedi fyrir Alf heimum, er Ale hiet, Drottning hans hiet Alfrun; þau attu dottur eina, er Signy hiet, og

V. CAP.

Huruledes Gryder berättar ſin Lijfs-Hiſtoria.

En Konung benämd Ale / rådde öfwer Alfhemar, Hans Drottning heet Alfrun. The hade en dotter Signy wid nampn / hwilken uthi all ting war

og war hun at óllu wel ad ſier
buenn, og er eg ſu ſama Sig-
ny. Og nær hun hafdi feing-
git alldur og nam, war hun
gipt þeim Konge er Eyrikur
hiet; hann fiel i oryſtu i Au-
ſtur rike. Dottur attu þau,
er Hilldur hiet, hun war Mey-
ia friduſt, og er hun nu hia
þier i ſænginni. For eg þa til
fódur mins, og woium wid
med honum. Modur min tok
þa ſott og andadiſt; enn Kon-
gurinn fadir minn barſt ljtt af.
War eg i skemmu, og hafda
eg ſorg mickla epter mina Mo-
dur. Fader minn fieck þa Drott-
ningu, er Grimhilldur hiet,
hun war fógur at ſia, enn war
þo raunar hid meſta Tróll, Kon-
gurinn unni henni mikit, þau
gatu ſio dætur, þeim bra ól-
lum til Modur ſinnar, og ur-
du þær meſtu Flagd konur.
þad bar til i Rikinu, ſtrax Kon-
gurinn, fadir minn fieck Grim-
hilldar, at Madur hwarf fim-
tu hwórja nott, og trudui þvi
allèr, at Grimhilldur mundi þwi
wal da. Tok Kongurinn þa ad
elldaſt; og þotti Drottningu þa
litit werda af hiahwjlum hans,
og hellſt minna enn hun wil-
de, þwi hana ſókti mikil Ergi;
huxadi hun þa ad ſwjkia Kon-
ginn, enn ſa ſier annann yn-
gra

war wäll upfödder; och är iag then
ſamma Signy. När nu bemelte Sig-
nij war mannwuxen och hade fått lära
ſå mycket hon behöŕde/ och Qwinfolk
wäl anſtod/ warde hon gifft medh en Ko-
nung Erich benämd/ hwilken blef ſla-
gen i Öſter Rijke. The aflade en dot-
ter ſins emillan/ ſom het Hillder/ en
öfwermåtton deyelig Jomfru och lig-
ger nu then ſamma hos eig i Sängen.
Ther effter reſte iag med thenna min
dotter till min Fader och wore wij ſe-
dan når honom. Sedan blef min Mo-
der ſiuk och dödde/ och min Fader Ko-
nungen ſörgde mycket hennes frånfäl-
le. Men iag blef satt uthi en Fruſtu-
ga/ och hade ſtor bedröfwelſe theröfwer/
att iag hade miſt min Moder. Ther-
effter fick min Fader en annan Drott-
ning till ächta/ ſom het Grinhild/ then
ſamma war mycket fager och dejelig
till anſeendet/ men icke theß mindre/
effter ſielfwa förfarenheeten/ en then
argeſta Trollpacka. Konungen älſka-
de henne mycket/ och aflade de ſiu döt-
trar ſins emillan/ hwilka alla blefwo
ſin moder lijka/ och the wärſte Tråll-
packor. Thet hände ſig uthi Rijket/
ſtrax effter then tiden Konungen min
fader hade fådt Grimhild till Huſtru/
att en Man förſwann bort hwar fem-
te natt; och höllo alla ſå före/ att
Grimhild wore ther wällandes till. Se-
dan begynte Konungen att blifwa
gammal/ och tyckte altſå Drottningen
det

gra man, og gaf henum eytur ad drecka, og heck hann þegar bana, óg war hann heygdur hia Drottningu ſinni. Grimhilldur illskadeſt nu meir óg meir, ſwa at hun eyddi allt Rikit, bæde at monnum og fiende. Eptìr þeſſi hènnar illskuwerk, geck hun til skemmu minnar, þar eg ſat i, og dotter mjn: er hun kom þar, mællti hun ſwa; þu Signy, ſeigir hun, hefur leingi i mikillri ſæmd og ſælu ſetid, enn eg skal þat allt af þier taka, og þad legg eg a þig, at þu hwerfir i burtu, og bygger Hellir, og werdir meſta Trollkona, þu skallt Grydur nefnaſt; dotter þin skal fara med þier; og hwór Madur ſem hana ljtur, skal fella til hennar mikla áſt og heita. Þu skallt hwórn myrda, er þu ſier i hennar ſæng. Þu at þier ſió hälfſyſtur, þær eru mjnar dætur, þær skulu hwórja Nott eiga wid þig Bardaga; þær skulu alla wega þig i ſundur hóggwa, og þig meida; enn alldrei skalltu þo deyia: og alldrei skalltu ur þeſſum alógum frelſaſt, fyrr enn þu hittir þann mann, er ei hrædeſt þitt ogurlega ſax, nær þu reidir þat at þeim: enn fyrir þwi, at þeim mun þad ogurlegt ſynaſt, þa mun ſa einginn

fin-

det han intet ſtort dugde till att liggia när henne/ efter ſom hon intet förmåtte henne therutinnan nogſamt nöje göra; ty hon begynte att bliſwa mycket kåter. Altſå åſtundade hon tå/ att bringa Konungen om liſwet/ och ſkaffa ſig ſedan en annan yngre man; hwarföre hon och gaf honom förgifft att dricka/ ſå att han blef genaſt död/ och ſedan hoos ſin Drottning i en Hög ſatter. Ther efter begynte Grinhild att bliſwa alt framgent wärre och wärre/ ſå att hon uthödde ſnart hela Rijket/ förgörandes både Menniſkior och Boſkap. När ſom hon nu alt ſå illa beſtält och lagat hade/ gick hon till min Fruſtugu/ hwareſt jag med min dotter inneſatt; och när hon kom dijt/ ſade hon ſåledes: Tu Signij hafwer länge ſuttit uthi ſtoor ähra och Sällheet/ hwilka jag ſkall nu alldeles ifrån tig taga/ och förordnar jag tig nu ett ſådant öde/ att tu ſkalt haſteligen förſwinna bort här ifrån/ och bebyggia en bärgzkulla/ bliſwandes ther till then argeſte trållpacka/ och ſkall tu bliſwa Gryder kallad. Tin dotter ſkall fahra med tig/ och ſkall hwar och en Mansperſon/ ſom henne ſeer/ få en öfwermåttan ſtoor och heet Kärleek till henne. Men tu ſkalt hwar och en Menniſkia mörda/ ſom tu ſeer i Sängen hoos henne liggia. Tu hafwer ſiu halfſyſtrar hwilka alla äro mina Döttrar the ſkola hwar ewiga natt ſlåß med tig/ och alleſtädes tig ſarga och ſönderhugga: Men doch ſkall tu aldrig få döö.

Och

finnast. Eg matti þa ei mæla fyrir harmi, Hilldur, dottir min mælti þa: þat willda eg, Grimhilldur, sagdi hun, ad eg launade þier nockru þin ódalóg; og þat mæle eg um, at rum sæti stander þu a skiemmu þessare, enn ódrum fæte heima a Kongsens hóllu, og skulu þrælar þar kinda Bal under þier mikit, þetta Bál skal standa bædi nætur og daga, og óll skalltu af Elldi brennó at nedann, enn ofann frióssa, og alldrei skalltu fa nokra ro. Enn ef wid mædur komunst ur þessum alogum, þa skall tu strax detta ofann i Balit, og Brenna. Grimhilldur tok þa til mals, og sade; miog heimskulegt er hial ockurt, og wil eg þat halldist hworki, Hilldur sag de at þad yrde at standä. Hwurtu wid mædgur þa i burt i Heller þennann, og er su hin sama Signy; enn Hilldur, min dötter; og wil eg nu gipta þier hana, og launa þier, swa, at þu hefur leyst ockur ur þessum anaudum (alógum.) Og at endadre þessari Sógu, komu i Hellirinn sió skiessur, med biturlegum skalmum, og hlupu til Grydar, og hiuggu til hennar bæde hart og tidum. Jllaugi hlióp nu upp ur sænginni fra meyunne, tekur
Swerd

Och aldrig skall tu ifrån thetta titt nu förordnade jämmers och älendes öde frälster blifwa/ för än tu råkar en sådan Mansperson / som för tig förskräckeliga breda Slagzswärd intet rädder blifwer/ när som tu lyffter thet upp/ till att hugga then samma; Men för then skull / att thet låter alt förskräckeligit synas för theras ögon / så hoppas jag / att en så frijmodig och käcker karl blifwer aldrig till finnandes. Jag förmätte tå intet tala för harm skull; Men rätt i det samma sade min dotter Hillder till henne: thet wille jag önska/ tu Grimhillder/ sade hon/ att jag kunde någorlunda betala tig för detta elaka ödet/ som tu nu mig pålagt hafwer: och förordnar jag tig/ med krafftigt tal ett sådant öde igen/ att med tin ena foot skall tu stå ofwan på thenna min Frustugu och med then andra foten hema på Konungens Sal; och skola Trälar låta ther alt stadigt ett stort brinnande Båål under tig låga: skall thetta Bålet stå både nätter och dagar: och skall således tin heela Kropp af Eld brännas och stekas nedan till/ men ofwan till frysa: så att tu ther igenom aldrig någon roo bekommer. Men ther någonsins så händer/ att jag och min Moder blifwa frälste från thetta elaka förordnade ödet/ så skall tu tå ginast falla neder uti then brinnande Elden och blifwa aldeles upbränd. Tå begynte Grinhild sålunda sitt tal igen/ och sade: Thetta wär
Sam-

Swerd sitt, og liettir ei fyrr enn hann hefur drepit þær allar, og brende þær sidann a Balè. Grydur mælte: nu hefur þu, Jllaugi frelsat ockur mædgur af þessum skiessum; hefe eg att i þessu stride ellefu wetur. Jllaugi sagde þat ofleugi werit hafa.

Samtahl är mycket tokot/ och will jag/ att intet dera skall blifwa af wärde eller beståendes. Men Hilder sade/ att thet måste så stå/ som tå redan sagt war. Ther med förswan jag/ tillika med min Dotter genast bort och kommo till att wistas i thenna Bärgzkuulan. Är jag nu then samma Signij/ och Hilder min dotter/ hwilken jag will nu gifwa tig till Hustru/ och betala tig således therföre/ att tu/ ifrån detta swåra förordnade Ödet/ oß så wäl frälst hafwer. Nu så snart hon thenna sin Lijfs Historia lyktat hade/ kommo fiu Trällpackor in uthi Bergzkulan gåendes/ med hwaßa breda Slagzswärd/ hwilka sprungo emot Gryder/ och huggo till henne både hårdt och offta. Jlluge språng tå upp ur Sängen ifrån Jomfruen/ och tog sitt Swärd i handen/ intet förr återwändandes/ än han hade them alla ihopa af daga tagit/ och upbrände han them sedan på ett Bääl. Gryder sade: nu hafwer tu Jlluge frälßat mig och min dotter ifrån theßa Trällpackor/ med hwilka jag nu uthi ellofwa åhr har måst nappas. Jlluge swarade att thet hade alt för länge warit.

VI. CAP.

Drap Biörns og Kwonfang Sigurdar.

Eptir þetta fylgdi Sigy þeim Jllauga og Hilldè til Batsens, og gaf þeim mikit Gull; hafde Jllaugi nu med sier Elldinn, og rær sidann til manna sinna. þeir urdo wid þad glader, og lietu þeir sier nu hitna; manut la Konsson þar, og gaf þeim alldrei Byr, kiendi Biórn Hillde þat owedur, og

VI. CAP.

Hurulédes Biörn blef af daga tagen/ och Sigurd gifftet.

Ther effter följde Signij Jlluge och Hilder til Båten/ gifwandes them mycket Gull och Egodelar. Jlluge hade tå Elden med sig/ och rodde sedan till sina Stallbröder/ blefwo the altså glade/ och giorde sig warme. Konungens Son låg ther sedan en heel månads tiid/ så att han aldrig fick god Wind till att slippa bort igen/ för hwilka stadiga Motwäder Biörn wille

 beskyl-

og kwad Jllauga hafa sókt hana i Hellra, og hun wæri hin mæsta Trollkona. Sigurdur bad hann þeigia, og willdi ecki þwi trua, er Biórn sagde. Eina nott bar þat til Tidenda, er Menn Kongssonar, swafu a Skipinu, at þa þeir wakna sia þeir at Biórn er horfinn, og leytuda hans, þeir sia um sider, at hann hanger wid Siglutried, og wissu ei hwório þetta giegndi umm liflat hans: Enn Signy hafde heingt hann a þeirri nottu, fyrir þad at hann kallade Hilldè, dottur hennar, Trollkonu. Eptir þad Sigldi Sigurdur fra Finnmórk, og gaf þeim allwel byr, og komu heim i Danmórk; hafde hann feingid ofur fiar, og gaf Gull og Silfur a badar hendur, er hann nu heima med Fódur sinum. Jllaugi war laungum med Sigurde, enn atti þo storann Gard nærre Borginne.

Litlu sidar tok Hringur Kongur sott og andadist, lætur Sigurdur epter hann Erfi dreckka, og bidur til sin bestu mannum, er woru i hans Rike, og wa Sigurdur þa til Kongs tekinn yfer allt þat Rike, er att hafde Hringur Kongur Fader hans. Hringur hafde werit

bestylla Hilder/ föregifwandes att Jlluge hade hemptat henne uthur Bärgzkulor/ och wore hon för den skull en then wärsta Trållpacka. Men Sigurd bad them tiga stilla/ och wille icke troo thet sant wara/ som Biörn sade. En natt hände thet sig/ när som Konungens Sons män lågo och sufwo på Skeppet/ att när the waknade/ sågo the Biörn wara borta/ och sökte effter honom; På sistone fingo the see hwarest han hängde upp wid Masten/ och kunde intet begrunda hwad hans död förorsakat hade. Men Signy hade uphängdt honom then samma natten/ therföre/ att han kallade hennes Dotter Hild en Trållpacka. Ther effter seglade Sigurd ifrån Finmarck och fingo the god wind in till theß the kommo hem till Danmarck igen. Hade han på thenna resan stora Egodelar förwärfwat/ gifwandes och uthdelandes sedan Gull och Silfwer med bägge händerne/ och war han sedan hemma när sin Fader; Jlluge war esomofftast med Sigurd/ men ägde doch en stor Gård/ som war nar inn till Staden belägen.

Icke lång tijd ther effter blef Konung Ring siuker och dödde. Låt Sigurd sedan Begrafningz öhl effter honom dricka/ biudandes ther till alle the bäste och förnämste män/ som i hans Rijke woro. Blef Sigurd tå till Konung tagen öfwer all thet Rijke/ som hans Fader Konung Ring tillhörde

rit fylkis Kongur yfir Skaney i Danmórk. Signy kom nu til Danmerkur, og tok Jllaugi wel wid henni, og þau Hilldur, sagde Jllaugi mónnum sinum, er woru i hans Rjke, óll deli a henne. Sigurdur Kóngur bad hennar sier til handa, enn Signy bad Jllauga þwi rada; talar Kongur þetta mal wid han enn Jllaugi giptir honum Signyn mog konu sina, woru þeirra samfarir godar, attu þau mórg Bórn, og urdu þau óll mikils hattar Menn. Sigurdur Kongur og Signy lifdu mióg leingi: Jllaugi lifde enn leingur, og er ei getit barna þeirra Hilldar. þesse Jllauge ward sidann fostbroder Gnodar Asmundar, og lukum wier swo þessare Sógu af Jllauga Grydar fostra.

hade; bemelte Konung Ring hade warit Fylkis eller Häradz Konung öfwer Skåne i Danmark. Sedan kom Signy till Danmark och blef hon ther af Illuge och sin dotter Hilder wäll undfägnad. Berättade tå Illuge för sina Undersåtare/ som i hans Höfdingedöme woro/ alt huru med henne tillgångit hade/ sampt hwar ifrån hon kommen war. Sigurd/ Konungens Son frijade tå till henne: Men Signy swarade/ att Illuge skulle i thet fallet råda. Sedan frambar Konungen thetta sitt wärf för Illuge/ och gaf han honom sin Stwärmoder till hustru/ och förlijktes the wähl sinsemillan. The aflade månge Barn/ hwilka alla blefwo förnäma/ och kommo till stor åhra och myndighet. Konung Sigurd och Signy blefwo myket gamble; Men Illuge lefde än tå längre/ och blifwer inter förmält om hans och Hilders Barn. Thenna förberörde Illuge blef sedan Gnodar Asmunders Fösterbroder; Och sluto wij altså denna Historien om Illuga Grydar Fostra.

